

Quickscan Natuur

Volkstuinverhuizing Park Forum Oost Eindhoven

Rapport 304105

Ons groene
inzicht
brengt
uw groen
in zicht!

. . .

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Eindhoven

Nachtegaallaan 15
5600 RB EINDHOVEN

Dossiergegevens

Dossiernummer:	304105
Uw referentie:	00129375
Status rapport:	v2.0
Datum rapport:	12 december 2022
Citeertitel:	Van Dorst, J., 2022, Quicksan Natuur, Volkstuinverhuizing Park Forum Oost, Eindhoven, 304105, Cobra Groeninzicht Vianen (NB)

Projectteam

Projectverantwoordelijke:
Vakspecialist:
Kwaliteitscontrole:
Redactie:

Contactgegevens

info@Cobra-groeninzicht.nl
www.Cobra-groeninzicht.nl
T. 088 – 262 72 00

Adres

Cobra Groeninzicht
Franssenstraat 66
5434 SJ Vianen (NB)

Bedrijfsgegevens

KvK Eindhoven 17232157
Btw-nr. NL 8199.70.220.B01
IBAN NL90 INGB 0008 5217 90

Inhoud

Samenvatting	2
1 Inleiding	4
2 Situatie en planvorming	5
3 Verantwoording	7
3.1 Literatuuronderzoek	7
3.2 Nationale Databank Flora en Fauna	7
3.3 Veldwerk	8
4 Quickscan	9
4.1 Gebiedsbescherming	9
4.2 Planten en dieren	10
4.2.1 Vogels	10
4.2.2 Europees beschermde soorten	10
4.2.3 Nationaal beschermde soorten	10
4.3 Rust- en voortplantingsplaatsen	11
4.4 Overige functies	12
4.5 Houtopstanden	12
4.6 Aziatische duizendknopen	12
5 Conclusie	13
5.1 Soortenbescherming	13
5.1.1 Vogels	13
5.1.2 Europees beschermde soorten (geen vogels)	14
5.1.3 Nationaal beschermde soorten	14
5.2 Gebiedsbescherming	15
5.3 Houtopstanden	15
5.4 Aziatische duizendknopen	15
5.5 Risico's en vervolgstappen	16
6 Advies	17
6.1 Vogels	17
6.2 Europees beschermde soorten	17
6.3 Nationaal beschermde soorten	18
6.4 Gebiedsbescherming	18
6.5 Houtopstanden	18
7 Verklarende woordenlijst	19
8 Literatuurlijst	21
Bijlage 1.	Cv's betrokken ecologen
Bijlage 2.	Juridisch kader Wet natuurbescherming

Samenvatting

Cobra Groeninzicht heeft op 30 augustus 2022 een quickscan Natuur uitgevoerd in projectgebied 'Volkstuinverhuizing Park Forum Oost' in Eindhoven. Gemeente Eindhoven wil een volkstuinencomplex naar het projectgebied verhuizen. In dat kader wordt grasveld verwijderd en mogelijk verdwijnen ook struiken en enkele bomen. Daarom heeft gemeente Eindhoven ons gevraagd eventuele knelpunten met de Wet natuurbescherming (Wnb) in beeld te brengen. Hieronder volgt een samenvatting van ons onderzoek en de resultaten.

Welke beschermde soorten zijn in het projectgebied aanwezig?

Vogels

In het gebied komen verschillende vogelsoorten voor. Het gaat om soorten als zwarte kraai, kauw, ekster, houtduif, holenduif, buizerd, sperwer, torenvalk, ransuil, bosuil en verschillende soorten kleine zangvogels en spechten. Al deze vogelsoorten zijn beschermd onder de Wnb.

Europees beschermde soorten

Wij verwachten dat er vleermuizen voorkomen in het projectgebied. Het gaat om soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Vleermuizen zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ze staan daarmee ook op de lijst van Europees beschermde diersoorten. Vleermuizen zijn strikt beschermd.

Nationaal beschermde soorten

De Wnb hanteert ook een lijst met nationaal beschermde soorten. Wij zagen of verwachten in het projectgebied de soorten haas, konijn, vos, verschillende muizensoorten, egel, ree, eekhoorn, das, bunzing, wezel, steenmarter, gewone pad en bruine kikker.

Welke rust- en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten zijn mogelijk aanwezig?

In het projectgebied kunnen niet-jaarrond beschermde vogelnesten aanwezig zijn. Jaarrond beschermde nesten en nesten van eekhoorn zijn niet aanwezig in het projectgebied. Maar deze kunnen wel in de directe omgeving aanwezig zijn. Holten in drie verschillende bomen zijn mogelijk geschikt als vleermuisverblijfplaatsen. Daarnaast gebruiken vleermuizen het gebied mogelijk als onderdeel van een foeragegebied en vliegroute. Verder zijn er konijnen- en muizenholen aanwezig in het projectgebied en mogelijk een vossenhol. Dassenholen zijn er niet. Op beschutte plaatsen kunnen rustplaatsen van egel, bruine kikker en gewone pad aanwezig zijn. Ook bunzing en wezel kunnen verblijfplaatsen hebben in het projectgebied.

Wordt met de voorgenomen volkstuinverhuizing verbodsbepalingen uit de Wnb overtreden?

Gaan met de voorgenomen werkzaamheden geen bewoonde nesten verloren? Dan zijn geen overtredingen van de verbodsbepalingen uit de Wnb te verwachten voor vogels. Blijkt uit nader onderzoek dat boomholten in gebruik zijn door vleermuizen? Dan is behoud van de betreffende bomen noodzakelijk om overtreding van artikel 3.5 lid 2 en 4 Wnb te voorkomen. Ten aanzien van vleermuizen moet ook bij daglicht worden gewerkt. En het verlichtingsplan moet worden aangepast zodat er geen verstoring optreedt. Blijkt uit nader onderzoek dat bunzing en wezel aanwezig zijn? Dan is behoud van de betreffende verblijfplaatsen noodzakelijk om overtreding van artikel 3.10 lid 1b Wnb te voorkomen. Voor overige soorten is geen sprake van overtreding van de verbodsbepalingen of geldt een provinciale vrijstelling. Zorgvuldig handelen jegens de aangetroffen soorten blijft wel vereist.

Gebiedsbescherming

Laat een stikstofberekening uitvoeren om te onderbouwen dat de voorgenomen werkzaamheden geen invloed hebben op Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) zijn geen vervolgstappen nodig.

Houtopstanden

Het projectgebied ligt buiten de bebouwde komgrens die is vastgesteld op grond van artikel 4.1 onder a. Wnb. Dit betekent dat er een meldings- en herplantingsplicht geldt op basis van de Wnb.

Aziatische duizendknopen

Er zijn geen Aziatische duizendknopen aanwezig in of grenzend aan het projectgebied op het moment van ons veldbezoek.

Vervolgstappen

Deze vervolgstappen zijn nodig:

- Behoud bewoonde vogelnesten die niet jaarrond zijn beschermd. Doe dat door buiten het broedseizoen te werken of door aanvullende controles op bewoonde vogelnesten.
- Laat een boomholte-inspectie uitvoeren vanwege vleermuizen. Mogelijk volgt hieruit het advies voor nader onderzoek volgens het Vleermuisprotocol 2021.
- Werk bij daglicht en laat het verlichtingsplan toetsen door een vleermuisdeskundige.
- Laat een nader onderzoek uitvoeren naar aanwezigheid van bunzing en wezel.
- Inspecteer de werkomgeving op aanwezige dieren zoals egel, padden en kikkers en verplaats deze indien nodig naar een rustige locatie buiten het werkgebied. Markeer en ontzie konijnenholen tussen 1 januari en 31 juli.
- Laat een stikstofberekening uitvoeren in het kader van Natura 2000-gebieden.
- Geef invulling aan de meldings- en herplantingsplicht uit de Wnb bij het vellen van bomen.

1

Inleiding

In opdracht van gemeente Eindhoven hebben wij een quickscan Natuur uitgevoerd. Het gaat om het projectgebied 'Volkstuinverhuizing Park Forum Oost' in Eindhoven, provincie Noord-Brabant. [REDACTED] heeft het veldwerk uitgevoerd op 30 augustus 2022 en aansluitend dit rapport opgesteld. [REDACTED] heeft het rapport inhoudelijk gecontroleerd. De cv's van deze ecologen staan in bijlage 1.

Aanleiding

Gemeente Eindhoven wil een volkstuinencomplex naar het projectgebied verhuizen. In dat kader wordt grasveld verwijderd en mogelijk verdwijnen ook struiken en enkele bomen. De gemeente wil weten of met deze handelingen een conflict ontstaat met de Wet natuurbescherming (Wnb).

Doel

Wij beoordelen of in en nabij het projectgebied beschermde soorten of rust- en voortplantingsplaatsen hiervan aanwezig zijn. Op basis van de resultaten geven wij aan of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn in het kader van de Wnb.

Quickscan Natuur

Onze quickscan Natuur is een beoordeling van de ecologische potenties van het projectgebied en is geen volledig ecologisch onderzoek. In dit stadium hebben wij geen uitgebreid onderzoek uitgevoerd naar soorten of soortgroepen.

Hebt u na het lezen van dit rapport nog vragen?

Neem dan contact op met [REDACTED] via 088-262 72 09.

Uw veelzijdig specialist,

Directeur

Vianen (NB), 12 december 2022

2 Situatie en planvorming

Projectgebied

Het projectgebied ligt in Park Forum in het oostelijke deel van Eindhoven. Afbeelding 1 laat het projectgebied globaal zien.

Afbeelding 1. Projectgebied (rode markering)

De situatie

Het projectgebied betreft een grasveld met enkele bomengroepen. Deze boomgroepen zijn opgebouwd uit enkele grote bomen en jonge opslag met een onderbegroeiing van braam en varens. Het grasveld wordt regelmatig gemaaid en wordt zo nu en dan gebruikt voor uiteenlopende menselijke activiteiten. Er is geen oppervlaktewater aanwezig in of grenzend aan het projectgebied. De directe omgeving is qua landschap vergelijkbaar, hoewel er ook meer aaneengesloten bospercelen liggen. Het geheel wordt omringd door wegen. Tegen de zuidoostzijde van het projectgebied ligt een bio-energiecentrale. Deze centrale bestaat uit een gebouw en een opslagplaats. Ten noorden van het projectgebied ligt Eindhoven Airport. Foto 1, 2 en 3 laten de situatie zien.

Planvorming

Gemeente Eindhoven wil het gebied vrijgeven voor de aanleg van zestig volkstuinten. In dat kader wordt grasveld verwijderd en verdwijnen mogelijk ook struiken en enkele bomen. Welke struiken en bomen mogelijk verwijderd worden, is nog niet duidelijk. Het volkstuintencomplex wordt bereikbaar gemaakt via een nieuw aan te leggen toegangsweg van halfverharding. Waar deze weg precies komt, is nog niet duidelijk. Het volkstuintencomplex krijgt openbare verlichting, maar in beperkte mate.

Foto 1. Algemeen beeld van het projectgebied

Foto 2. Situatie nabij opslagterrein van de bio-energiecentrale

Foto 3. Bomengroep met grote en kleine bomen en struiken

3 Verantwoording

3.1 Literatuuronderzoek

Natuurwetgeving

Wij hebben onderzocht of het projectgebied en de nabije omgeving een wettelijk beschermde status of een beleidsmatig vastgestelde natuurstatus hebben. Daarvoor hebben wij onder andere provinciale websites en de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) geraadpleegd. Bijlage 2 beschrijft kort de Wnb en de planologische bescherming van het Natuurnetwerk Nederland.

Soortinformatie

Wij hebben websites geraadpleegd van onder andere RAVON, SOVON, De Vlinderstichting en de Zoogdiervereniging. Die geven ons inzicht in de actuele gegevens over het projectgebied en de omgeving.

3.2 Nationale Databank Flora en Fauna

Wij hebben gegevens over de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten binnen het projectgebied opgevraagd bij de Nationale Databank Flora en Fauna. Wij hebben waarnemingen opgevraagd van soorten die in de afgelopen tien jaar zijn waargenomen in het betreffende kilometerhok en alle daaraan grenzende kilometerhokken. Deze waarnemingen hebben wij verdeeld in drie categorieën. Tabel 1 vat de resultaten samen. Een volledige uitdraai van de gegevens is bij ons op te vragen.

- Categorie 1: (sporadische) waarnemingen van soorten die buiten het projectgebied zijn gedaan. Het projectgebied zelf beschikt niet over geschikte biotopen voor deze soorten.
- Categorie 2: waarnemingen van soorten die soms in het projectgebied kunnen worden waargenomen. Echt geschikt habitat voor deze soorten ontbreekt in het projectgebied. Maar sommige biotopen in het projectgebied zijn in potentie wel geschikt voor deze soorten.
- Categorie 3: soorten die in het projectgebied kunnen worden aangetroffen omdat er potentieel geschikt habitat voor deze soorten aanwezig is.

Tabel 1. Samenvatting resultaten Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Watervogels en grote gele kwikstaart	Gierzwaluw	Buizerd, steenuil, roek, sperwer en huismus
Vogels (niet-jaarrond beschermde nesten)	Water-, weide- en akkervogels	Verschillende soorten kleine zangvogels, zwaluwen en spechten	Ekster, zwarte kraai, kauw, ringmus, bosuil, verschillende kleine zangvogels, spechten en duiven
Vleermuizen	Bosvleermuis	-	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis
Grondgebonden zoogdieren	-	-	Bunzing, das, eekhoorn, haas, konijn, steenmarter, egel, ree, vos en verschillende muizensoorten
Amfibieën en reptielen	Alpenwatersalamander en kamsalamander	-	Bruine kikker en gewone pad
Vissen	-	-	-
Vaatplanten	Kartuizer anjer	-	-
Vlinders	-	-	Bruine eikenpage
Libellen	Bosbeekjuffer	-	-
Overige soortgroepen	-	-	-

3.3 Veldwerk

Tijdstip en omstandigheden

heeft één veldbezoek uitgevoerd in de middag van 30 augustus 2022. Tijdens het veldbezoek was het droog, zonnig, circa 24°C en er heerste een matige wind uit noordoostelijke richting.

Werkwijze

Wij hebben een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de aan- of afwezigheid van beschermde soorten en hun rust- en voortplantingsplaatsen. Dat hebben wij gedaan op basis van waarnemingen, sporen, aanwezige biotopen en habitats. Daarnaast hebben wij de aanwezigheid van Aziatische duizendknopen onderzocht.

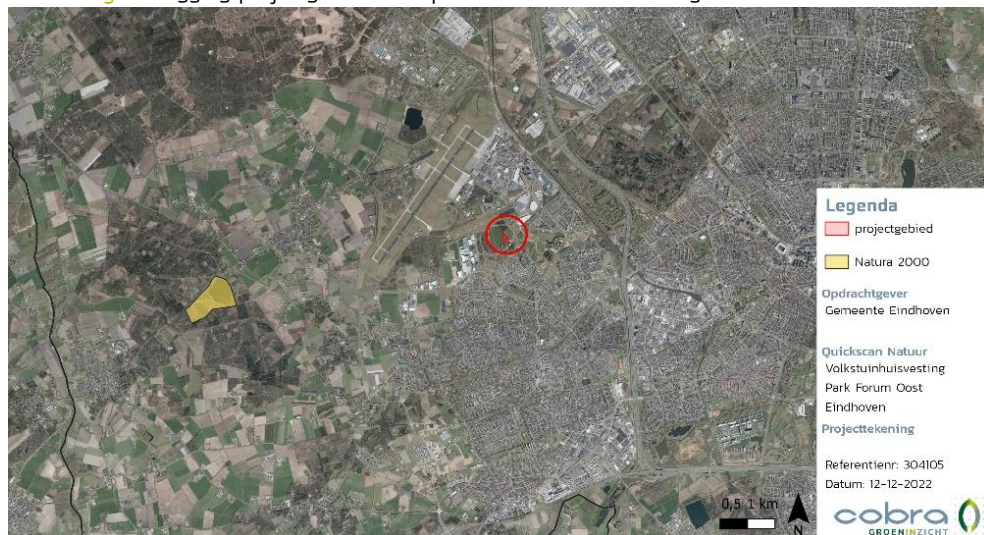
4 Quicksan

4.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Het projectgebied is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied. En het ligt op ruime afstand van gebieden die wel als Natura 2000-gebied zijn aangewezen. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied heet 'Kempenland-West'. Dit gebied ligt op circa 5 km ten westen van het projectgebied. Afbeelding 2 toont de ligging van het projectgebied (binnen de rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (gele markeringen).

Afbeelding 2. Ligging projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebied

Natuurnetwerk Brabant (NNB)

Het projectgebied ligt op circa 600 m van het NNB. Afbeelding 3 toont de ligging van projectgebied (rode markering) ten opzichte van het NNB (beige markeringen).

Afbeelding 3. Ligging projectgebied ten opzichte van NNB

4.2 Planten en dieren

4.2.1 Vogels

In het gebied hebben wij verschillende soorten vogels waargenomen, waaronder boerenwaluw, huiswaluw, roodborst, ekster, houtduif en kauw. Wij verwachten dat er nog meer soorten in het gebied aangetroffen kunnen worden. Het gaat om soorten zoals zwarte kraai, holenduif, buizerd, sperwer, torenvalk, ransuil, bosuil en verschillende soorten kleine zangvogels en spechten.

4.2.2 Europees beschermde soorten

Vleermuizen

Wij verwachten dat in en nabij het projectgebied verschillende soorten vleermuizen voorkomen. Het gaat om soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Er is één waarneming van bosvleermuis geregistreerd in de NDFF. Deze is waargenomen op circa 500 m ten westen van het projectgebied. Aanwezigheid van bosvleermuis in het projectgebied kunnen we redelijkerwijs uitsluiten vanwege het ontbreken van geschikte biotopen. Bosvleermuis is namelijk een typische bewoner van groot aaneengesloten bosgebied. Hiervan is in het projectgebied geen sprake.

Overige soortgroepen

Wij verwachten geen exemplaren van andere Europees beschermde soortgroepen. Dit vanwege literatuuronderzoek en het ontbreken van geschikte biotopen. Er is één waarneming van kamsalamander geregistreerd in de NDFF. Deze is waargenomen op circa 500 m ten westen van het projectgebied. Aanwezigheid van kamsalamander in het projectgebied kunnen we redelijkerwijs uitsluiten. Dit vanwege het ontbreken van nabijgelegen geschikte voortplantingswateren en vanwege het ontbreken van onvoldoende schuilmogelijkheden.

4.2.3 Nationaal beschermde soorten

Vaatplanten

Wij hebben geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Wij verwachten ook niet dat deze voorkomen, vanwege het ontbreken van geschikte biotopen. Er zijn meldingen bekend van Kartuizer anjer in de omgeving van het projectgebied. Maar doordat het grasveld intensief wordt gemaaid, sluiten wij het voorkomen van deze soort op voorhand uit.

Grondgebonden zoogdieren

Wij hebben sporen van haas, konijn, vos en verschillende muizensoorten waargenomen. Daarnaast verwachten wij dat egel, ree, eekhoorn, das, bunzing, wezel en steenmarter kunnen voorkomen in het gebied. Wij sluiten andere zoogdieren verder uit, omdat geschikte biotopen ontbreken.

Amfibieën en reptielen

Waarschijnlijk houden algemene soorten amfibieën zoals bruine kikker en gewone pad zich op in het gebied. Wij hebben geen andere soorten amfibieën en reptielen aangetroffen. Aanwezigheid van Alpenwatersalamander in het projectgebied kunnen we redelijkerwijs uitsluiten. Dit vanwege het ontbreken van nabijgelegen geschikte voortplantingswateren en vanwege het ontbreken van onvoldoende schuilmogelijkheden.

Vlinders en libellen

Tijdens het veldbezoek hebben wij alleen algemene vlinder- en libellensoorten waargenomen. Uit de NDFF blijkt dat de bruine eikenpage is waargenomen ten oosten van het projectgebied. De combinatie van kleine eiken en veel nectarplanten is essentieel voor de bruine eikenpage. Kleine eiken zijn weliswaar in het projectgebied en aanwezig, maar grote hoeveelheden nectarplanten niet. De komst van de volkstuinten kan positief uitpakken voor bruine eikenpage. Namelijk als daardoor meer nectarplanten beschikbaar komen.

Overige soortgroepen

Wij hebben geen exemplaren uit de overige beschermde soortgroepen (insecten, weekdieren, vissen) aangetroffen. Deze zijn ook niet te verwachten op basis van ons literatuuronderzoek en vanwege het ontbreken van oppervlaktewater en andere geschikte biotopen.

4.3 Rust- en voortplantingsplaatsen

Nesten in bomen

Wij hebben geen jaar rond beschermde vogelnesten of nestplaatsen van vogels aangetroffen. Maar bomen en struiken vormen een prima nestgelegenheid voor bepaalde vogelsoorten. In het broedseizoen kunnen bewoonde nesten verwacht worden van houtduif, ekster, zwarte kraai en verschillende soorten kleine zangvogels. Bodembroedende vogelsoorten zoals veldleeuwerik en graspieper sluiten wij op voorhand uit vanwege het intensieve beheer van het grasveld. In de bospercelen naast het projectgebied zijn ook talrijke nestgelegenheden voor vogels aanwezig. Het is goed mogelijk dat nabij het projectgebied nesten van buizerd, sperwer, torenvalk, ransuil en bosuil aanwezig zijn.

Boomholten

Drie bomen in het projectgebied hebben holten die mogelijk geschikt zijn voor holtebroedende vogels zoals kauw, spechtensoorten en bepaalde kleine zangvogels (zie foto 4). Vleermuizen maken mogelijk ook gebruik van deze boomholten. In de nabijheid van het projectgebied zijn waarschijnlijk meer van zulke bomen aanwezig.

Foto 4. Bomen met geschikte holten voor verblijfplaatsen van vleermuizen en/of vogels

Verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Wij hebben geen eekhoornnesten aangetroffen in bomen in het projectgebied. Maar mogelijk zijn deze buiten het projectgebied wel aanwezig. Er zijn konijnen- en muizenholten aanwezig in het projectgebied. In één van de boomgroepen is een mogelijk vossenhol aanwezig. Op beschutte plaatsen in het projectgebied en daarbuiten kunnen rustplaatsen van egel, gewone pad en bruine kikker aanwezig zijn. Verder zijn er mogelijk verblijfplaatsen van bunzing en wezel aanwezig in en nabij het projectgebied. Deze kunnen aanwezig zijn in (verlaten) vossen-, konijnen-, muizen- en/of mollenholten. Holen van das en verblijfplaatsen van steenmarter zijn niet aanwezig in het projectgebied. Steenmarter is hoofdzakelijk een gebouwbewonende soort.

4.4 Overige functies

Vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen

Het projectgebied is geschikt als onderdeel van een vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. De bomen bieden beschutting en dat is belangrijk voor vleermuizen. Onder de boomkronen blijft warmte hangen en dat trekt insecten aan. Deze insecten zijn de voedselbron voor vleermuizen.

Foerageergebied voor overige soorten

Het projectgebied is ook geschikt als onderdeel van een foerageergebied voor das, bunzing, wezel, steenmarter, overige grondgebonden zoogdieren en (roof)vogels. Voedselrijke zones zijn met name te vinden op de overgang van open grasveld naar bosgebied. Daarbij weegt ook mee dat het projectgebied relatief rustig gelegen is en er voldoende dekking aanwezig is in de omgeving.

4.5 Houtopstanden

Het projectgebied ligt buiten de bebouwde komgrens die is vastgesteld op grond van artikel 4.1 onder a. Wnb. Dit betekent dat er een meldings- en herplantingsplicht geldt op basis van de Wnb.

4.6 Aziatische duizendknopen

Tijdens het veldbezoek hebben wij geen Aziatische duizendknopen aangetroffen in of nabij het projectgebied.

5 Conclusie

5.1 Soortenbescherming

5.1.1 Vogels

Vogels gebruiken het projectgebied als foerageergebied, voortplantingsgebied of als tijdelijke rustplaats. Alle vogels zijn streng beschermd volgens de Wnb. Maar van opzettelijke verstoring hoeft geen sprake te zijn. Vogels zullen het terrein tijdelijk mijden als de werkzaamheden starten.

Nesten

In 2009 is de lijst met vogelsoorten met jaarrond beschermde vogelnesten aangepast. De lijst geeft geen wettelijk kader, maar is wel een belangrijke richtlijn bij het maken van effectanalyses. De lijst onderscheidt deze vogelnesten:

- nesten met een jaarrond beschermde status – categorie 1 t/m 4 van de lijst;
- nesten die niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan een goed beeld nodig is of er na de ingreep goede alternatieven zijn om nieuwe nesten te bouwen (als het nest verloren gaat) – categorie 5 van de lijst;
- nesten van overige, vaak erg algemeen voorkomende vogels.

Hieronder lichten we deze categorieën toe.

Categorie 1 t/m 4

Wij hebben geen vogelnesten uit categorie 1 t/m 4 aangetroffen. Nesten van buizerd, sperwer en ransuil kunnen wel in bomen net buiten het projectgebied aanwezig zijn. Zolang ingrijpende aanlegwerkzaamheden worden uitgevoerd buiten de broedperiode van deze soorten, is er geen sprake van overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb. Met ingrijpende aanlegwerkzaamheden bedoelen wij bijvoorbeeld bomenkap en het machinaal slaan van palen en verdichten van paden.

Categorie 5

Er kunnen nesten van ekster, zwarte kraai en bepaalde soorten kleine zangvogels aanwezig zijn in het projectgebied. Ook nesten van torenvalk en bosuil kunnen wel in bomen net buiten het projectgebied aanwezig zijn. De nesten van deze soorten zijn in dit geval niet jaarrond beschermd. De directe omgeving biedt namelijk goede alternatieve nestlocaties. Bewoonde nesten zijn wel altijd beschermd. De voorgenomen werkzaamheden overtreden geen verbodsbepalingen uit de Wnb als bewoonde nesten niet worden verstoord of vernield. Hoofdstuk 6 beschrijft hoe verstoring of vernieling kan worden voorkomen.

Overige nesten

In bomen en struiken kunnen nesten verwacht worden van vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Nesten van deze categorie zijn alleen streng beschermd als ze daadwerkelijk in gebruik zijn. Er is voor deze nesten geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb als bewoonde nesten niet worden verstoord of vernield. Hoofdstuk 6 beschrijft hoe verstoring of vernieling kan worden voorkomen.

5.1.2 Europees beschermde soorten (geen vogels)

Naast vogels zijn in het projectgebied (mogelijk) ook soorten aanwezig die op Europees niveau beschermd zijn in het kader van de Wnb. Het gaat om gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Verblijfplaatsen van vleermuizen

Er zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in boomholten in het projectgebied. Nader onderzoek moet aantonen of deze holten daadwerkelijk in gebruik zijn door vleermuizen. Zijn de holten in gebruik door vleermuizen? Dan is behoud van de betreffende bomen noodzakelijk om overtreding van artikel 3.5 lid 2 en 4 Wnb te voorkomen. Hoofdstuk 6 beschrijft wat het nader onderzoek inhoudt.

Vliegroute en foerageergebied van vleermuizen

Er is mogelijk sprake van een vaste vliegroute en foerageergebied van vleermuizen in het projectgebied. Het verwijderen van enkele bomen zal hierop geen noemenswaardig effect hebben. Er blijven immers ruimschoot voldoende bomen aan de randen van het projectgebied aanwezig. Bovendien trekken de toekomstige volkstuinten insecten aan, waardoor het gebied waarschijnlijk zelfs geschikter wordt als foerageergebied.

Bouwverlichting en openbare verlichting kan wel zorgen voor verstoring van vleermuizen en het verlaten van verblijfplaatsen. In dat geval is sprake van overtreding van artikel 3.5 lid 2 en 4 Wnb. Werken bij daglicht en het laten toetsen van het verlichtingsplan door een vleermuisdeskundige is noodzakelijk om deze overtredingen te voorkomen.

5.1.3 Nationaal beschermde soorten

In het projectgebied zijn (mogelijk) soorten aanwezig die in het kader van de Wnb op nationaal niveau beschermd zijn. Het gaat om deze soortgroepen:

- grondgebonden zoogdieren (haas, konijn, vos, egel, ree, eekhoorn, bunzing, das, wezel, steenmarter en verschillende soorten muizen);
- amfibieën (bruine kikker en gewone pad).

Haas, ree, eekhoorn, das en steenmarter

Er is geen sprake van overtredingen van verbodsbepalingen voor haas, ree, eekhoorn en das. Deze soorten mijden het projectgebied namelijk zodra de werkzaamheden beginnen. Bovendien zijn er geen verblijfplaatsen van deze soorten in het projectgebied aanwezig. Voor deze soorten is het projectgebied maar een klein onderdeel van het leefgebied dat zich over een veel groter oppervlak uitstrekt.

Konijn, vos, egel, muizen, bruine kikker en gewone pad

Met de voorgenomen werkzaamheden gaan mogelijk verblijfplaatsen verloren van konijn, vos, egel, muizen, bruine kikker en gewone pad. En mogelijk worden exemplaren gedood door grondwerkzaamheden. Om dit te voorkomen, moeten bepaalde exemplaren gevangen worden en verplaatst naar een rustige locatie buiten het werkgebied. Het verloren gaan van verblijfplaatsen en het moeten wegvangen van exemplaren is een overtreding van artikel 3.10 lid 1a en lid 1b Wnb. Omdat het om ruimtelijke ontwikkelingen gaat, geldt in Noord-Brabant een provinciale vrijstelling voor deze soorten en deze verbodsbepalingen. Er moet wel zorgvuldig worden gehandeld. Hoofdstuk 6 beschrijft wat dat inhoudt.

Bunzing en wezel

Met de voorgenoemde werkzaamheden gaan mogelijk verblijfplaatsen verloren van bunzing en wezel. Nader onderzoek moet aantonen of er werkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn. Is hier sprake van? Dan is behoud van de betreffende verblijfplaatsen noodzakelijk om overtreding van artikel 3.10 lid 1b Wnb te voorkomen. Voor deze soorten geldt namelijk geen provinciale vrijstelling. Hoofdstuk 6 beschrijft wat het nader onderzoek inhoudt.

5.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' ligt circa 5 km van het projectgebied. Wij verwachten daarom geen effecten. Toch kan het bevoegd gezag vragen om een Aeries-berekening als feitelijke rekenkundige onderbouwing.

Vanuit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn is het namelijk verplicht om voor projecten en andere handelingen aan te tonen dat er geen beduidende effecten zijn door stikstofdepositie. De algemene richtlijn is: bij verandering van gebruiksfunctie is een berekening met de Aeries-rekentool nodig. Die toont aan of er wel of geen meldings- of vergunningsplichtige stikstofdepositie is op omliggende Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats. Overschrijding van de drempelwaarde hangt van een aantal factoren af. Vaak van een combinatie van de kwetsbaarheid van een gebied, terreinomstandigheden, ligging van het projectgebied en overheersende windrichting.

NNB

Wij verwachten geen negatieve effecten op het nabijgelegen NNB. Eventuele storingsfactoren (zoals geluid en trillingen) zijn tijdelijk van aard. Bovendien gaan geluid en trillingen op in het dagelijkse rumoer van het tussengelegen stedelijk gebied. Verdere toetsing in dit kader is niet nodig.

5.3 Houtopstanden

Het projectgebied ligt buiten de bebouwde komgrens die is vastgesteld op grond van artikel 4.1 onder a. Wnb. Dit betekent dat er een meldings- en herplantingsplicht geldt op basis van de Wnb.

5.4 Aziatische duizendknopen

Tijdens het veldbezoek hebben wij geen Aziatische duizendknopen aangetroffen in of nabij het projectgebied.

5.5 Risico's en vervolgstappen

Tabel 2 vat deze uitkomsten van ons onderzoek samen:

- de voorkomende soorten;
- mogelijke overtredingen van verbodsbepalingen;
- mogelijke vervolgstappen, ontheffingsaanvragen en/of vergunningsaanvragen.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen

Soortenbescherming					
	(Mogelijk) Voorkomend	Overtreding verbodsbepalingen	Nader onderzoek	Ontheffing	Advies
Vogels					
Nesten niet jaarrond beschermd	Ja	Nee	Nee	Nee	Controle, buiten broedseizoen werken
Nesten jaarrond beschermd	Ja, in omgeving	Nee	Nee	Nee	Buiten broedseizoen werken
Europees beschermde soorten					
Vleermuizen	Ja	Mogelijk Art. 3.5 lid 2 Wnb Art. 3.5 lid 4 Wnb	Ja	Nee	Verblijfplaatsen behouden (indien aanwezig) en verlichtingplan toetsen
Overige soortgroepen	Nee	-	-	-	-
Nationaal beschermde soorten					
Grondgebonden zoogdieren (haas, konijn, ree, egel, eekhoorn, das en steenmarter)	Ja	Nee	Nee	Nee	Zorgplicht
Grondgebonden zoogdieren (bunzing en wezel)	Ja	Ja Art. 3.10 lid 1b Wnb	Ja	Nee	Verblijfplaatsen behouden (indien aanwezig)
Grondgebonden zoogdieren (overige soorten)	Ja	Ja Art. 3.10 lid 1a Wnb en/of Art. 3.10 lid 1b Wnb	nee	Vrijstelling	Zorgplicht
Amfibieën	Ja	Ja Art. 3.10 lid 1a Wnb Art. 3.10 lid 1b Wnb	nee	Vrijstelling	Zorgplicht
Overige soortgroepen	Nee	-	-	-	-
Gebiedsbescherming en houtopstanden					
	Afstand	Negatieve effecten	Vervolgstappen	Opmerkingen	
Natura 2000	+/- 5 km	Mogelijk	Uitvoeren stikstofberekening	-	
NNB	+/- 600 m	Nee	Geen	-	
Houtopstanden	In projectgebied	Bij vellen bomen	Meldings- en herplantplicht	-	
Aziatische duizenknopen: niet aanwezig					

6 Advies

6.1 Vogels

Behouden bewoonde nesten

Wij adviseren bomen en struiken te verwijderen in de periode tussen 1 december en 1 februari (mits toelaatbaar ten aanzien van vleermuizen en marterachtigen). De kans dat dan bewoonde vogelnesten aanwezig zijn in en vlakbij het projectgebied, is erg klein. Ook buiten deze periode mag geveld worden, mits uit een aanvullende controle is gebleken dat er geen bewoonde nesten aanwezig zijn (zie ook 'Nestcontrole'). Maai het om te vormen grasveld regelmatig vanaf eind februari. Dan gaan bodembroedende vogels er niet broeden. Zo zorgt u ervoor dat broedgevallen later geen belemmering zijn.

Nestcontrole

Besluit u de bomen en struiken te verwijderen tussen 1 februari en 1 december? Laat dan maximaal drie dagen voor de werkzaamheden door een ecooloog controleren of er bewoonde nesten in of vlakbij het projectgebied aanwezig zijn. Worden bewoonde nesten aangetroffen? Dan moet de nestlocatie worden gemarkeerd en ontzien zolang het nest bewoond is.

6.2 Europees beschermde soorten

Boomholte-inspectie

Laat de bomen met holten inspecteren op geschikt voor en aanwezigheid van vleermuizen. Wanneer u dat wenst, kunnen wij dit onderzoek voor u verzorgen. Zijn er boomholten geschikt voor vleermuizen of worden vleermuizen aangetroffen? Dan is er nader onderzoek volgens het Vleermuisprotocol 2021 nodig om het aantal vleermuizen en het type verblijfplaats vast te stellen. Blijkt uit de boomholte-inspectie dat een holte helemaal niet geschikt is voor vleermuizen? Dan mag de betreffende boom alsnog verwijderd worden.

Protocol

Het nader onderzoek moet uitgevoerd worden conform het Vleermuisprotocol versie 2021. Dit protocol is goedgekeurd door het ministerie van LNV en beschrijft de wijze van zorgvuldig onderzoek als het gaat om vleermuizen. Wanneer u dat wenst, kunnen wij dit onderzoek voor u verzorgen.

Toetsen verlichtingsplan

Laat het verlichtingsplan toetsen door een vleermuisdeskundige. Verlichting kan namelijk verstorend werken op langsvliegende en foeragerende vleermuizen. Verstoring kan plaatsvinden in de periode dat vleermuizen actief zijn. Dat is doorgaans tussen half maart en half november.

6.3 Nationaal beschermde soorten

Nader onderzoek bunzing en wezel

Laat het projectgebied en de directe omgeving nader onderzoeken op verblijfplaatsen van bunzing en wezel. Laat ook beoordelen welk onderdeel het projectgebied vormt van het leefgebied van deze soorten. Het onderzoek moet uitgevoerd worden met behulp van wildcamera's en volgens de richtlijnen uit het document 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming' van Provincie Noord-Brabant. Blijken bunzing en/of wezel aanwezig te zijn? Dan moeten alle essentiële onderdelen van hun leefgebied behouden blijven. Blijken de soorten niet aanwezig of zijn te verwijderen elementen niet essentieel? Dan mogen de werkzaamheden alsnog plaatsvinden.

Inspectie werkomgeving

Controleer het werkgebied en de directe omgeving voorafgaand aan de werkzaamheden (mits toelaatbaar ten aanzien van vleermuizen en marterachtigen) op de aanwezigheid van achtergebleven padden, kikkers of egels. Verplaats deze voorzichtig naar een rustige plek in het naastgelegen bosperceel.

In kaart brengen konijnenholen

Controleer de directe omgeving van de te vellen bomen en de delen waar grondverzet moet plaatsvinden (mits toelaatbaar ten aanzien van vleermuizen en marterachtigen) op konijnenholen. Treft u konijnenholen aan? Breng deze dan in kaart en markeer ze. In het kader van zorgvuldig handelen: kap en graaf tussen 1 januari en 31 juli niet nabij konijnenholen. In deze periode heeft het konijn jongen en die kunnen niet vluchten.

6.4 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Laat een stikstofberekening uitvoeren om de conclusie in paragraaf 5.2 te onderbouwen.

6.5 Houtopstanden

Geef bij het vellen van bomen invulling aan de meldings- en herplantingsplicht uit de Wnb.

7

Verklarende woordenlijst

Alternatief leefgebied

Een alternatief leefgebied is een vergelijkbaar gebied dat in voldoende mate in dezelfde behoeften van soorten kan voorzien.

Biotoop en habitat

Een biotoop is een gebied met een uniform landschapstype waarin een bepaalde levensgemeenschap met organismen kan gedijen. Binnen een biotoop kunnen habitats worden onderscheiden. Een habitat is de specifieke plaats binnen een biotoop waar een organisme zich ophoudt. Bijvoorbeeld in de biotoop 'bos' is de bodem de habitat van een regenworm.

Foeragegebied

Het gebied of netwerk van gebieden waarin een soort zich van voedsel voorziet.

Gebiedsbescherming

Via de Wet natuurbescherming wordt de gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Het gaat hier niet zozeer om het beschermen van soorten en individuen. Het gaat meer om bescherming van terreinen en wateren met bijzondere natuur- en landschapswaarden.

Habitatrichtlijn

Dit is een Europese richtlijn uit 1992. De richtlijn verplicht tot bescherming van bepaalde (half)natuurlijke levensgemeenschappen (habitats) en leefgebieden van aangewezen planten- en diersoorten (met uitzondering van vogels) die in Europa van bijzondere betekenis zijn.

Nader onderzoek

De quickscan geeft een eerste inschatting. Een nader onderzoek maakt de inschatting concreet. Een nader onderzoek is een diepgaande beoordeling naar de functionaliteit van bijvoorbeeld rust- en verblijfplaatsen en de functionaliteit van biotopen voor beschermde soorten. Een nader onderzoek toont aan welke soorten het projectgebied op welke manier gebruiken.

Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het beleid van de EU voor behoud en herstel van biodiversiteit. Natura 2000 beschermt gebieden (biotopen) en draagt bij aan de bescherming van soorten (en hun habitats).

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Sommige provincies hanteren een eigen benaming voor het Natuurnetwerk Nederland in hun provincie. Zo noemt Provincie Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en Provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk (GNN).

NDFF

De NDFF bundelt, uniformeert en valideert natuurgegevens in Nederland. De gegevens brengen in beeld wat in een bepaald gebied bekend is over het voorkomen van planten- en diersoorten. Deze gegevens zijn voor iedereen beschikbaar via een eenmalige levering of een abonnement. De NDFF is de meest complete natuurdatabank van Nederland en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een activiteit voorkomen of beperken.

Ontheffing

Onder bepaalde voorwaarden mogen de verbodsbepalingen uit de Wnb soms geschonden worden als daarvoor een ontheffing wordt afgegeven. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel, concreet geval een uitzondering wordt gemaakt op een wettelijk verbod.

Projectgebied

Het gebied waarin werkzaamheden plaatsvinden en dat geldt als grens voor het uitvoeren van de beoordelingen binnen de quickscan. Maar de inschatting van ecologische potenties en de aanwezigheid van beschermde soorten houden niet op bij de projectgrens. In de quickscan vormen het projectgebied en de omgeving het onderzoeksgebied.

Quickscan Natuur

In onze quickscan toetsen wij een voorgenomen ontwikkeling aan de Wet natuurbescherming. De twee hoofdvragen zijn: Zijn de voorgenomen werkzaamheden in strijd met de Wnb of provinciaal beleid? Welke vervolgstappen zijn nodig voordat de uitvoering kan starten? Dit rapport is voor de initiatiefnemer een bewijsstuk dat een ecologische quickscan is uitgevoerd.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Ruimtelijke ontwikkelingen zijn activiteiten met als resultaat een functieverandering of uiterlijke verandering van een gebied of object. In de praktijk: (her)inrichten, aanleggen, reconstrueren, groot onderhoud, omvormen, (ver)bouwen of een verandering in beheer of gebruik.

Verblijfplaats

Een verblijfplaats is een onderdeel van het leefgebied van een soort en is essentieel voor het functioneren van de soort. De beschrijving van een verblijfplaats verschilt per soort. Voor een vis is dit bijvoorbeeld een ondiep gedeelte van een sloot. Voor een vogel een nest en voor een vleermuis een boomholte of een spouwmuur.

Vleermuisprotocol 2021

Het Vleermuisprotocol 2021 beschrijft het benodigde onderzoek om de kans vast te stellen op aanwezigheid van vleermuizen. Met name voor ruimtelijke-orderingsprocedures.

Wet natuurbescherming (verbodsbepalingen)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is de Nederlandse wet die de bescherming van natuurgebieden, soorten en bos regelt.

8 Literatuurlijst

Algemene literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

Beleids- en gebiedsinformatie

www.kaartbank.brabant.nl

www.natura2000.eea.europa.eu

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.synbiosys.alterra.nl

Soortinformatie

www.rvo.nl (Lijst jaarrond beschermde vogelnesten)

www.ndff.nl (Nationale Databank Flora en Fauna)

www.bijl2.nl (kennisdocumenten beschermde soorten)

www.ravon.nl (vissen, amfibieën en reptielen)

www.sovon.nl (vogels)

www.vlinderstichting.nl (vlinders en libellen)

www.eis.nl (ongewervelden)

www.zoogdiervereniging.nl (zoogdieren)

www.floron.nl (planten)

Bijlage 1

Cv's betrokken ecologen

Veldecoloog, projectleider, kwaliteitscontroleur

Relevante opleidingen

- HBO Aquatische Ecotechnologie / Watermanagement, HZ University of Applied Sciences (cum laude)
- Minor Bachelor of Biodiversity, Unitec Institute of Technology New Zealand
- MSc Biology & Science Communication and Society, Universiteit Leiden (cum laude)
- Gecertificeerd niveau 4 Gedragscode ruimtelijke ontwikkelingen
- Gecertificeerd gedragscode Soortbescherming voor gemeenten
- Vleermuizen en Planologie, cursus van de Zoogdiervereniging

Ervaring

■■■■■ werkt sinds 2016 bij Cobra Groeninzicht als specialist bomen, water & ecologie. ■■■■■ is vanaf het begin betrokken bij het uitvoeren en rapporteren van quickscans en vleermuisonderzoek. En ook bij onderzoek naar andere beschermde soorten waaronder steenuil, buizerd, rugstreeppad en marterachtigen. ■■■■■ voert opdrachten uit voor gemeenten, waterschappen en projectontwikkelaars. Hij begeleidt deze partijen vanaf de offertefase, voert veldwerk uit en rondt samen met de opdrachtgever projecten af.

Meer informatie over ■■■■■ is op te vragen bij Cobra Groeninzicht.

Veldecoloog

Relevante opleiding

- HBO Diermanagement, van Hall Larenstein Leeuwarden, met specialisatie Wildlife management
- MBO Diermanagement, Aeres Barneveld
- Masterclass vleermuizen 2019 & 2020, JMecologie

Ervaring

■■■■■ werkt sinds 2022 bij Cobra Groeninzicht als specialist ecologie. ■■■■■ heeft sinds 2019 ervaring met vleermuisonderzoek en onderzoek naar huismussen en gierzwaluwen.

Meer informatie over ■■■■■ is op te vragen bij Cobra Groeninzicht.

Bijlage 2

Juridisch kader Wet natuurbescherming

Met ingang van 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. De wet regelt soortenbescherming en gebiedsbescherming. Hieronder gaan wij daar verder op in. Ook lichten we de planologische bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) toe. Dat is de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland. De werking van de NNN is niet geregeld onder de Wnb. Toch kunnen onderdelen van het NNN wel degelijk onder de reikwijdte van de Wnb vallen.

Soortenbescherming

De Wnb

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden en regelt naast gebiedsbescherming (daarover verderop meer) de soortenbescherming. Deze wet regelt de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijk leefomgeving. Menselijk handelen mag geen nadelige invloed hebben op deze soorten. De Wnb verbiedt het aantasten of verontrusten van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. De wet onderscheidt tussen vogels, Europees beschermde planten- en diersoorten en Nationaal beschermde planten- en diersoorten.

Beschermde soorten

Onder de Wnb zijn als beschermde soort aangewezen:

- ruim 700 op Europees grondgebied voorkomende vogelsoorten opgenomen in de Vogelrichtlijn, beschreven in paragraaf 3.1 van de Wnb;
- 76 Europees beschermde planten- en diersoorten opgenomen in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bonn en het Verdrag van Bern, beschreven in paragraaf 3.2 van de Wnb (artikel 3.10 en 3.11);
- 157 nationale planten en diersoorten, beschreven in paragraaf 3.3 van de Wnb (artikel 3.5 en 3.8).

Vrijstelling en ontheffing

Voor elk van de drie beschermingsregimes gelden specifieke verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De verbodsbepalingen mogen niet overtreden worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (het zogenoemde 'nee, tenzij-principe'). Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling, moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn. Bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Is aan deze drie vereisten voldaan? Dan kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk. Bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode. Zo zijn er voor diverse nationaal beschermde soorten diverse vrijstellingen geregeld, maar die kunnen per provincie verschillen.

Zorgplicht

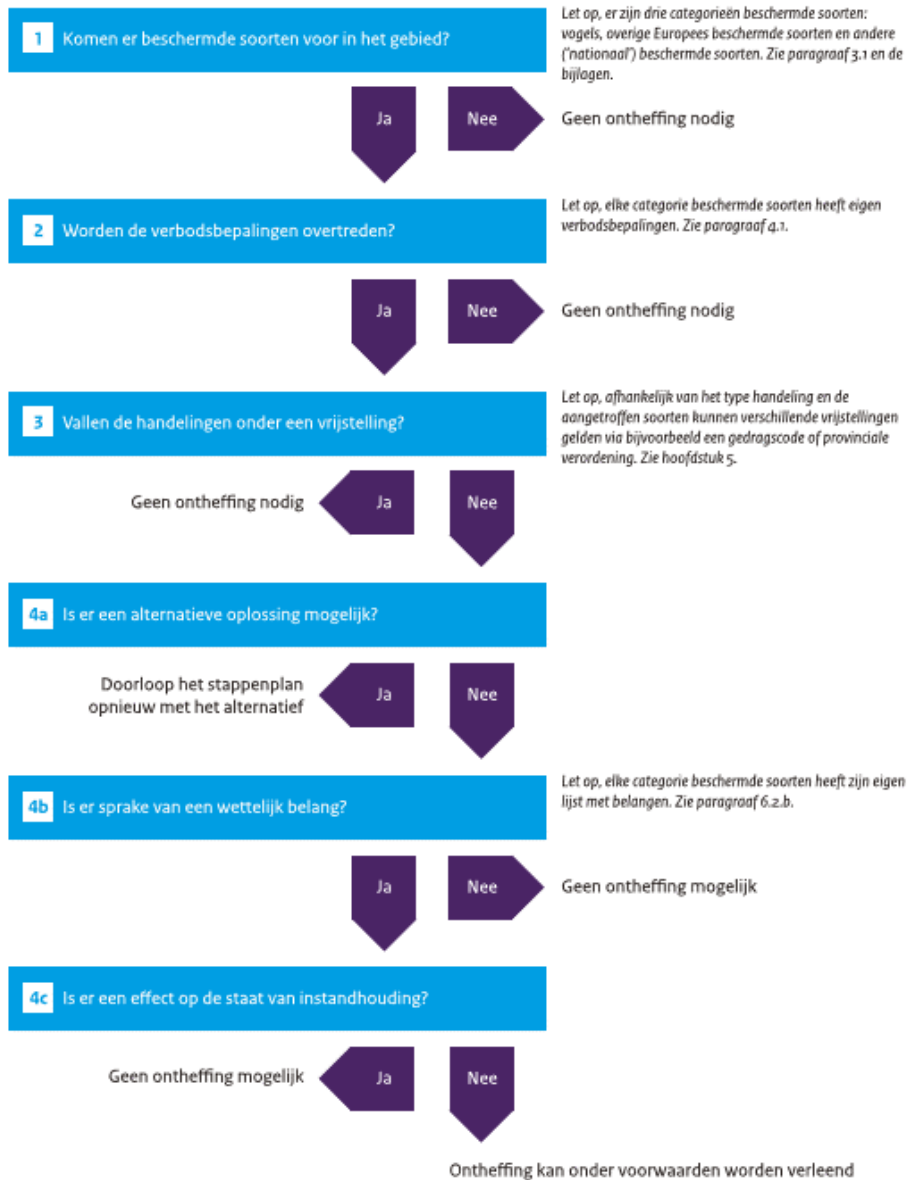
De zorgplicht betekent dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren en planten. En ook voor hun directe leef- omgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld. De zorgplicht kan wel door bestuursdwang worden gehandhaafd.

Deze formulering van de zorgplicht houdt het volgende in. Wilt u een bepaalde handeling verrichten die gevolgen voor natuurwaarden kan hebben? Stel u dan voorafgaand op de hoogte van de aanwezige natuurwaarden, hun kwetsbaarheid en welke gevolgen uw handelen daarop kan hebben. Zo nodig raadpleegt u een ecoloog. Bij de uitvoering van die handeling moet u negatieve gevolgen zo veel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn S 3.1 Wnb	Beschermingsregime Europese soorten S 3.2 Wnb	Beschermingsregime nationale soorten S 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing.
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Stroomschema

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hanteert een stappenplan om te bepalen of een ontheffing in het kader van soortenbescherming nodig is. Het stroomschema staat hieronder.

Gebiedsbescherming

De voormalige Natuurbeschermingswet 1998 is sinds 1 januari 2017 onderdeel van de Wnb. In hoofdstuk 2 van de Wnb is dit onderdeel nu opgenomen. Maar de manier van toetsen of een project invloed heeft op gebieden, is niet veranderd. Op grond van artikel 10a heeft de toenmalige minister van EZ gebieden aangewezen waarin uitvoering wordt gegeven aan de Vogelrichtlijn (EEG nr. 79/409) en de Habitatrichtlijn (EEG nr. 29/43).

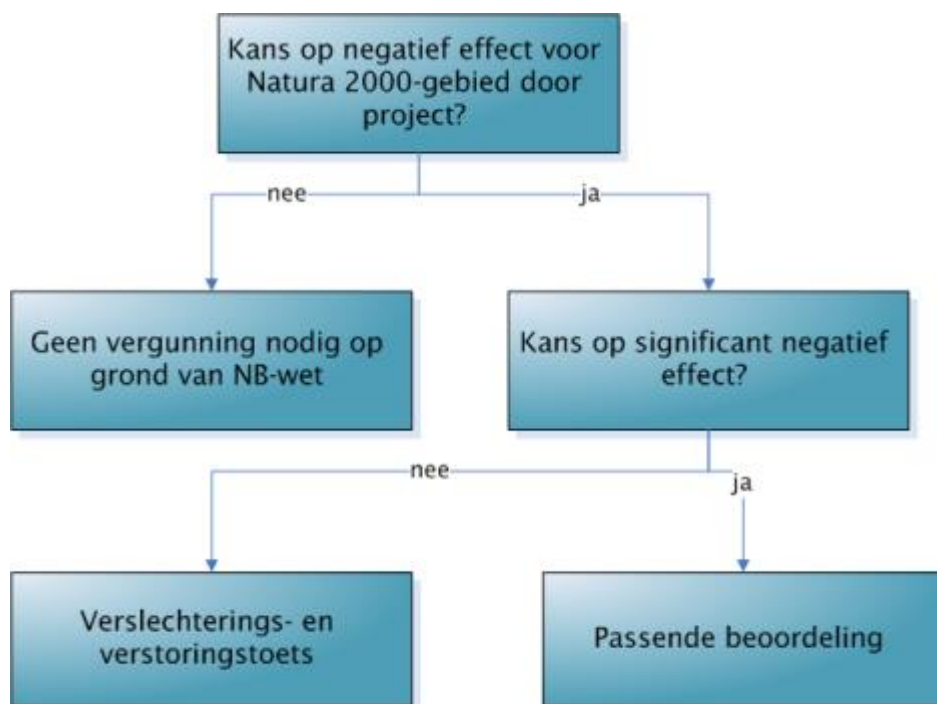
Gebieden

Onder de Wnb zijn alleen Natura 2000-gebieden beschermd. Beschermden natuurmonumenten die we voorheen kenden, zijn in de meeste gevallen opgenomen in Natura 2000-gebieden.

Vergunning

Het schema hieronder licht de vergunningsprocedure toe. Dit is een korte toelichting:

- Is er geen negatief effect? Dan is er geen vergunning nodig.
- Is er wel sprake van een mogelijk negatief effect? Dan is een vergunning noodzakelijk, moet de vergunningsprocedure worden gestart en gaat de habitattoets verder.
- Gaat het om een mogelijk negatief effect dat zeker niet significant is? Dan is een verslechteringstoets nodig en komt u in de fase 'verslechteringstoets'.
- Gaat het om een mogelijk significant negatief effect? Dan is een passende beoordeling nodig en wordt verdergegaan met de fase 'passende beoordeling'. De passende beoordeling moet gebaseerd zijn op onderzoek en de beste beschikbare wetenschappelijke gegevens. Dan worden de mogelijke effecten van de te beoordelen activiteiten of plannen onderzocht.

Houtopstanden

Voor de inwerkingtreding van de Wnb gold de Boswet voor houtopstanden buiten de bebouwde kom Boswet. De regels zijn overgenomen in hoofdstuk 4 van de Wnb. Velling van houtopstanden buiten de bebouwde komgrens zoals vastgesteld op grond van artikel 4.1 onder a. Wnb kan verplichtingen inhouden in het kader van deze wet. Tot 2017 werd een dergelijke komgrens vastgesteld in het kader van de Boswet. De standplaats van houtopstand buiten deze kom betekent dat voor velling van (onderdelen van) deze houtopstand de meld- en herplantplichten kunnen gelden uit artikel 4.2 Wnb en artikel 4.3 Wnb. Op deze plichten kunnen vrijstellingen van toepassing zijn. Provinciale verordeningen kunnen nadere regels bevatten over deze plichten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het omvat de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarische gebied verbinden. In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden waaronder de twintig Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd;
- landbouwgebieden beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim zes miljoen hectare grote wateren zoals meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Structuurschema Groene Ruimte

Van rijkswege is het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) opgesteld. Hierin staan afspraken over de natuur in landelijke gebieden. De nota is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurkenmerken en -waarden. Bepaald is dat het NNN moet worden beschermd en ontwikkeld door een combinatie van:

- planologische bescherming;
- aankoop van gronden;
- het afsluiten van beheerovereenkomsten met particuliere eigenaren;
- inspanningen voor een goede kwaliteit van milieu en water.

In het NNN worden planten en dieren in waardevolle natuurgebieden beschermd. Een bestemmingsplan begrenst het NNN concreet.

Ingrepen in het NNN

In het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat ruimtelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang. De effecten van een ingreep moeten worden gecompenseerd. In principe zijn ingrepen in of nabij het NNN die invloed hebben op natuurwaarden vergunningsplichtig. Het hangt af van de concrete planvorming welk spoor gevolgd moet worden en of daadwerkelijk sprake is van aantasting van natuurwaarden in het NNN.

Ons groene inzicht brengt uw groen in zicht!

Expertteam Remote Sensing

Wij monitoren de groene leefomgeving met lucht-foto's, satellietbeelden en laserscandata. Wij brengen 'bijna live' groen in zicht en laten zien wat groen doet met het lokale klimaat én wat het klimaat doet met ons groen. Ons expertteam bestaat uit Remote Sensing specialisten, programmeurs, modelleers en gebiedsanalisten.

Expertteam Groene Data

Wij maken 'big (green) data' toegankelijk, toepasbaar en zichtbaar. Wij zetten groen letterlijk op de kaart en bieden inzicht in groene kansen.

Ons expertteam bestaat uit data-experts, ruimtelijk analisten en programmeurs. Specialisten op het gebied van fotogrammetrie, sensoriek en mobile mapping maken het team compleet.

Expertteam Groene Leefomgeving

Ons groene inzicht slaat bruggen tussen groen, grijs, blauw en rood. In ons team werken boomtechnisch adviseurs, ecologen, dendrologen, toezichthouders, juristen, bestek- & contractdeskundigen, ontwerpers, stedenbouwkundigen en klimaat-adaptatiespecialisten samen.

